

Hvem vurderes egnede til værnepligtstjeneste?

Af Emilie Rune Hegelund, Fenja Søndergaard Møller og Magnus Nørtoft¹

Danske statsborgere, der fylder 18 år, er værnepligtige og indkaldes til session eller Forsvarets Dag, hvor det vurderes, hvorvidt de er egnede til værnepligtstjeneste. Før 1. juli 2025 omfattede værnepligten alene unge mænd.

Denne analyse ser nærmere på, hvad der kendetegner værnepligtige mænd, som blev vurderet henholdsvis egnede og uegnede til værnepligtstjeneste i 2013 og 2023. Analysen ser først på, om personer med bestemte baggrundskarakteristika i højere grad end andre er egnede til værnepligtstjeneste. Derefter ser analysen nærmere på en række karakteristika, som har mere direkte betydning for egnethedsbedømmelsen, og hvilken betydning disse har for gruppen af hhv. egnede og uegnede. Analysen ser også på, om grupperne af henholdsvis egnede og uegnede har ændret sig fra 2013 til 2023, samt hvilke grupper, der går videre til en uddannelse inden for blandt andet politiet.

Hovedkonklusioner:

- *Færre blev erklæret egnet til værnepligtstjeneste i 2023 end i 2013.* Antallet og andelen af mænd, som blev erklæret egnede til værnepligtstjeneste, faldt fra 52 pct. i 2013 til 41 pct. i 2023. Det svarer til 19.400 personer i 2013 og 15.300 personer i 2023.
- *Forældre til egnede har højere uddannelsesniveau.* Blandt egnede til værnepligtige i 2023 havde 26 pct. mindst en forælder med en lang videregående uddannelse. For uegnede var den tilsvarende andel 18 pct.
- *En fjerdedel af uegnede er i gruppen med lavest intelligensscore.* Analysen opdeler alle værnepligtige, som mødte op til Forsvarets Dag, i ti lige store grupper efter deres score i intelligens testen. Værnepligtige kan erklæres uegnede ved lav intelligensscore, hvorfor gruppen med lavest intelligensscore fyldte mere blandt uegnede til Forsvarets Dag (26 pct.) end blandt egnede (1 pct.).
- *Højere andel med normalvægt blandt egnede.* I 2023 var andelen med et BMI svarende til normalvægt 66 pct. blandt egnede, mens det drejede sig om 51 pct. blandt uegnede, der var fremmødt til Forsvarets Dag. I 2023 blev 54 pct. af uegnede imidlertid erklæret uegnet inden Forsvarets Dag – blandt andet på baggrund af oplysninger om vægt - hvorfor deres BMI er ukendt i denne opgørelse.
- *Mindre forbrug af psykofarmaka blandt egnede.* Andelen af egnede, der havde indløst mindst én recept på psykofarmaka, var 1 pct. i både 2013 og 2023. Den tilsvarende andel for uegnede steg i perioden fra 13 pct. til 16 pct.

¹ Tak til Sune Lund og Morten Crone fra [Forsvaret \(Personelkommandoen\)](#) for bemærkninger til analysen.

- *Lavere andel med luftvejssygdomme blandt egnede.* I både 2013 og 2023 havde 1 pct. blandt egnede indløst recept på medicin mod luftvejssygdomme såsom astma. For uegnede var andelen i 2013 på 10 pct. og i 2023 på 8 pct.
- *Mænd, der aftjener værnepligten, bliver oftere politibetjent.* Blandt de 9.400 værnepligtige i 2012-2014 på 18-19 år, der efterfølgende aftjente værnepligten, havde 4,8 pct. gennemført en politiuddannelse. Blandt egnede, som ikke aftjente værnepligten var andelen 0,7 pct. Også uddannelser som fængslesbetjent og redderuddannelser var mere udbredte blandt mænd, som havde været værnepligtige.

Egnede til værnepligtstjeneste fra 2013-2023

Alle danske mænd bliver indkaldt til Forsvarets Dag (tidligere kaldt session) det år, de fylder 18 år. På Forsvarets Dag vurderer en sessionsleder og en sessionslæge i fællesskab, om en person er egnet, begrænset egnet eller uegnet til værnepligtstjeneste. Vurderingen bygger på en samlet bedømmelse af personens helbred og kognitive færdigheder, jf. boks 1. Inden værnepligtige møder op til Forsvarets Dag, besvarer de et helbredsspørgeskema om bl.a. deres højde, vægt, medicinforbrug, diagnoser samt kroniske sygdomme og smerter. En del værnepligtige bliver erklæret uegnet alene på baggrund af helbredsskemaet og møder derfor ikke op til Forsvarets Dag. I 2023 drejede det sig om 54 pct. af uegnede.

Denne analyse undersøger værnepligtige, som blev vurderet henholdsvis egnede (inkl. begrænset egnede) og uegnede til værnepligtstjeneste i 2013 og 2023. Analysen ser på alle værnepligtige, når det er muligt, men i nogle opgørelser, hvor oplysningerne er indhentet til Forsvarets Dag, ses alene på værnepligtige, som mødte op til Forsvarets Dag. Analysen fokuserer på værnepligtige mænd, da kvinder først blev omfattet af værnepligt fra 1. juli 2025, jf. boks 2.

Egnede til værnepligt aftjener ikke nødvendigvis deres værnepligt. Størstedelen af denne analyse fokuserer på værnepligtige mænd, uagtet om de har aftjent værnepligten eller ej.²

Boks 1. Værnepligt og Forsvarets Dag

I henhold til [værnepligtsloven](#) er alle mænd med dansk statsborgerskab undergivet værnepligt og skal indkaldes til [Forsvarets Dag](#) i det år, hvor de fylder 18 år, hvis de har fast bopæl i Danmark. Fra 1. juli 2025 er kvinder også omfattet af værnepligten.

Forsvarets Dag afholdes på fem rekrutteringscentre: København, Slagelse, Fredericia, Herning, og Aalborg. Centret i København åbnede dog først i 2025 og afløste et tilsvarende center i Høvelte. På rekrutteringscentrene vurderer en sessionsleder og en sessionslæge, om en person er egnet til værnepligtstjeneste på baggrund af en samlet bedømmelse. I bedømmelse indgår blandt andet personens fysiske og psykiske helbred, syns- og høreevne samt kognitive færdigheder.

Cirka seks måneder forud for sessionsbehandlingen har værnepligtige modtaget et [helbredsspørgeskema](#), som sessionslægen bruger i forbindelse med egnethedsvurderingen. Det betyder, at nogle værnepligtige allerede vurderes uegnede til værnepligtstjeneste forud for Forsvarets Dag og undtages fra at møde op. Denne gruppe af værnepligtige gennemgår derfor ikke intelligensprøve eller helbredstjek hos sessionslægen. Blandt værnepligtige, som blev sessionsbehandlet i 2023, og blev vurderet uegnede til værnepligtstjeneste, blev 54 pct. vurderet uegnede udelukkende ud fra helbredsspørgeskemaet, mens 46 pct. blev vurderet uegnede i forbindelse med fremmøde på Forsvarets Dag.

Sessionsbehandlingen skal som udgangspunkt finde sted, det år værnepligtige indkaldes til Forsvarets Dag, dvs. det år de fylder 18 år. Det er dog muligt at udsætte sit møde indtil udgangen af det år, hvor man fylder 25 år, hvis man fx er under uddannelse. I 2023 var det 71 pct. af værnepligtige mænd, som blev sessionsbehandlet for første gang, 18 år, mens 19 pct. var 19 år. Gruppen af sessionsbehandlede mænd ligner den samlede gruppe af 18-årige mænd i befolkningen på de parametre, hvor der er registerdata til rådighed (forældres uddannelse, anbringelser, karakterer i grundskolen og brug af psykofarmaka). En sessionsårgang kan derfor generelt antages at være repræsentativ for 18-årige danske mænd i kalenderåret. Egnethedskriterierne har desuden ikke omgået større ændringer fra 2013 til 2023, hvorfor gruppen af hhv. egnede og uegnede i de ti år antages at være sammenlignelige.

I 2025 er egnethedskriterierne justeret, bl.a. er den øvre BMI-grænse rykket (se [Sessionsbedømmelse af værnepligtige](#)), og der er lempet på helbredskravene i forbindelse med blandt andet diabetes, ADHD og astma (se mere på [Forsvarets hjemmeside](#)). Desuden blev minimumsgrænsen for antal rigtige besvarelser i intelligensprøven (Børge Prien prøven) sat ned fra 28 til 26 rigtige. Samtidig er værnepligtsperioden forlænget fra 4 måneder til 11 måneder. Det kan have

² Omkring 4.000 mænd påbegyndte deres værnepligtstjeneste i 2023, hvilket svarer til lidt mere end hver fjerde af dem, som blev erklæret egnede samme år. Samtlige nye personer i værnepligtstjeneste var frivillige i 2023. I 2013 gjaldt det for 97 pct., jf. [Forsvarets Personelkommandos statistik](#).

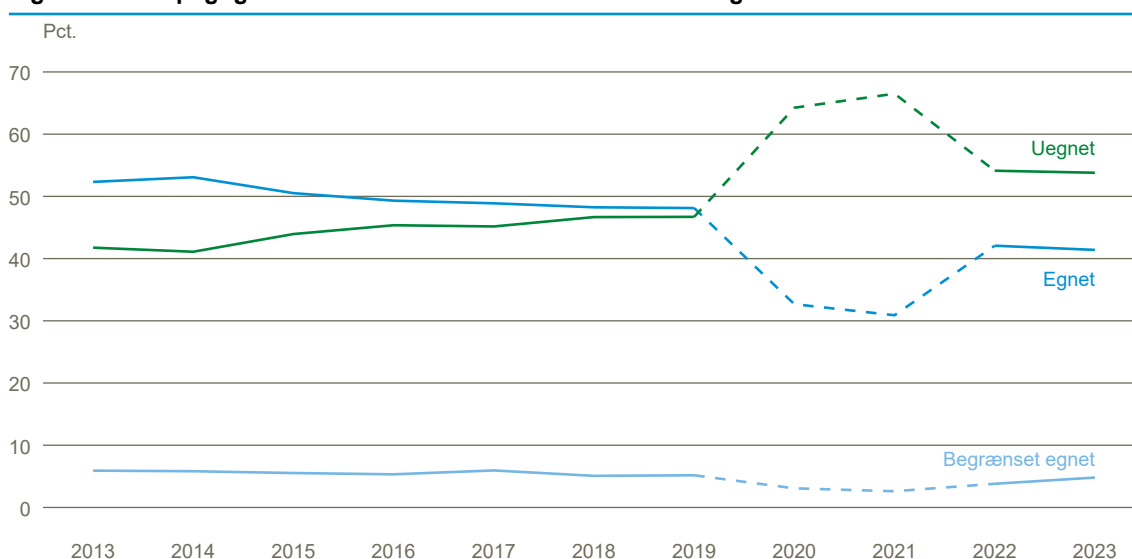
betydning for sammensætningen af grupperne fremadrettet.

Figur 1 viser udviklingen i andelen af mænd, som er blevet erklæret henholdsvis egnede, begrænset egnede eller uegnede i forbindelse med første sessionsbehandling i perioden 2013-2023. Andelen, som er blevet erklæret egnet, har generelt været faldende i perioden. Andelen faldt fra 52 pct. i 2013 til 41 pct. i 2023. Antallet af egnede værnepligtige faldt samtidig fra 19.400 personer i 2013 til 15.300 personer i 2023. Der ses dog et ekstraordinært stort fald i andelen af egnede under COVID-19-pandemien. Antallet af unge på Forsvarets dag var reduceret betydeligt i 2020 og 2021 pga. nedlukningerne af samfundet. Andelen for disse år er derfor ikke direkte sammenlignelige med de øvrige år.³

Andelen af begrænset egnede har ligget relativt stabilt fra 2013-2023 på mellem 3 pct. og 6 pct., mens andelen, som er blevet erklæret uegnet, er steget fra 42 pct. i 2013 til 54 pct. i 2023.

Alle værnepligtige, som i forbindelse med sessionsbehandlingen bliver erklæret egnet eller begrænset egnet, kan efterfølgende aftjene værnepligtstjeneste. I den resterende del af analysen skelner vi ikke mellem værnepligtige, som er blevet erklæret henholdsvis egnet og begrænset egnet, men sammenligner den samlede gruppe af egnede og begrænset egnede med gruppen af uegnede.

Figur 1. Værnepligtige fordelt efter udfald af sessionsbehandling. 2013-2023

Anm.: Figuren omfatter samtlige værnepligtige mænd, som er blevet sessionsbehandlet for første gang i perioden 2013-2023, uanset om behandlingen skete på- eller inden Forsvarets Dag. I 2023 blev 54 pct. af uegnede vurderet inden Forsvarets Dag. Andelen i 2020 og 2021 er påvirket af COVID-19-pandemien og er ikke direkte sammenlignelige med øvrige år.

Kilde: Personelkommandoens sessions- og værnepligtssystem.

Værnepligten i Danmark gælder for danske statsborgere. Blandt værnepligtige, som blev sessionsbehandlet i 2023 havde 94 pct. af egnede dansk oprindelse, mens det drejede sig om 91 pct. af uegnede. De resterende var hovedsageligt efterkommere med ikke-dansk oprindelse.

De fleste værnepligtige til Forsvarets Dag er 18 år eller 19 år. Værnepligtige indkaldes som udgangspunkt til Forsvarets Dag det år, vedkommende fylder 18 år. Det er dog muligt at udsætte sit møde indtil udgangen af det år, hvor man fylder 25 år, hvis man fx er under uddannelse. I 2023 var 71 pct. af værnepligtige mænd, som blev sessionsbehandlet for første gang, 18 år, mens 19 pct. var 19 år og 10 pct. var ældre end 19 år. Andelen, som blev erklæret egnede, var højere blandt unge, som var fyldt 19 år end blandt de 18-årige.

Boks 2. Sessionsbehandlede kvinder

Indtil 1. juli 2025 har der ikke været værnepligt for kvinder i Danmark, men kvinder har frivilligt kunne møde op til Forsvarets Dag. Det betyder, at gruppen af sessionsbehandlede kvinder

³ I Forsvarsministeriets udgivelse [Statistiske oplysninger fra Forsvarets Dag/session](#) fra 2024 står der: "Sessionshalvårene 2019-2 og frem til 2021-2 har været præget af nedlukningen i forbindelse med COVID-19, hvorfor data fra denne periode afviger fra normalen."

fra 2013 til 2023 er væsentligt mindre end gruppen af sessionsbehandlede mænd. Gruppen er samtidig ikke repræsentativ for 18-19-årige kvinder i befolkningen.

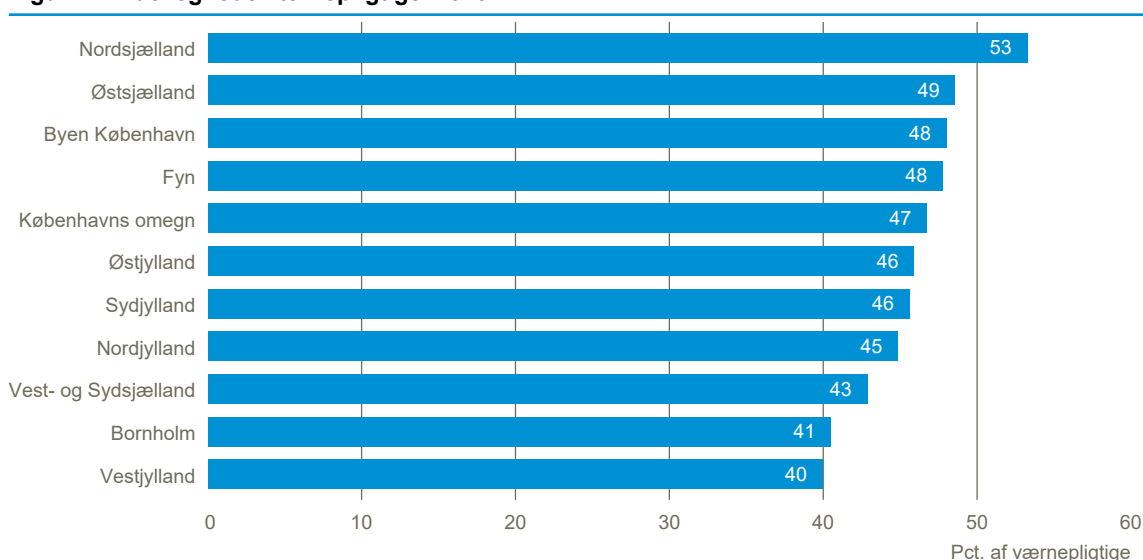
I 2023 var der 7 pct. og 2.700 kvinder ud af de i alt 39.900 personer, som blev sessionsbehandlet for første gang. Andelen er steget siden 2013, hvor 2 pct. eller 600 af de personer, som blev sessionsbehandlet for første gang, var kvinder.

Andelen af sessionsbehandlede kvinder, der blev erklæret egnet, steg fra 61 pct. i 2013 til 64 pct. 2023. Andelen lå derfor i begge år væsentlig højere end for de sessionsbehandlede mænd, hvilket blandt andet skyldes selvselektionen, i den forstand at værnepligten ikke omfattede kvinder, hvorfor alene kvinder med et ønske om at aftjene værnepligten mødte frem til Forsvarets dag.

Værnepligtiges bopæl

Andelen, som blev erklæret egnede i 2023, varierer på tværs af landet. Opdelt på landsdele var andelen størst i Landsdel Nordsjælland (53 pct.) og lavest i Landsdel Vestjylland (40 pct.). Andelen i de øvrige landsdele fremgår af figur 2. Bemærk, at andelen i Landsdel Bornholm bygger på under 200 værnepligtige.

Figur 2. Andel egnede værnepligtige. 2023

Anm.: Figuren omfatter samtlige værnepligtige mænd, som er blevet sessionsbehandlet for første gang i 2023, uanset om behandlingen skete på- eller inden Forsvarets Dag.

Kilde: Personelkommandoens sessions- og værnepligtssystem og [Befolkningsstatistikken](#).

Andelen af egnede værnepligtige er faldet i samtlige landsdele i forhold til 2013. Men andelen varierer forskelligt fra år til år. Fx var andelen i Landsdel Fyn blandt de laveste i 2013 og blandt de højeste i 2023, mens det forholder sig omvendt for Landsdel Vestjylland.

Forældres uddannelsesniveau

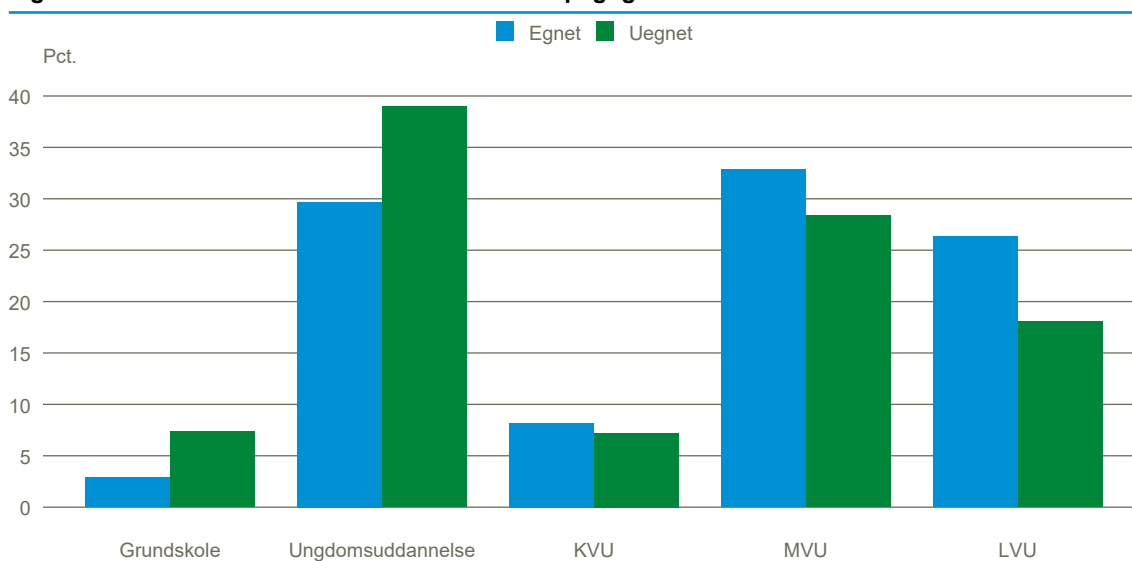
Data om værnepligtige mænd kobles i analysen til Danmarks Statistiks registre om familiebaggrund. Boks 3 beskriver datagrundlaget i analysen nærmere. Dette afsnit ser på forældrenes uddannelsesniveau, dvs. den højest fuldførte uddannelse blandt forældrene.

Figur 3 viser uddannelsesniveauer for forældrene til værnepligtige mænd, som blev sessionsbehandlet i 2023. Generelt havde forældrene til egnede et højere uddannelsesniveau end forældrene til uegnede. For egnede havde 26 pct. af forældrene en lang videregående uddannelse (LVU), 33 pct. havde en mellemlang videregående uddannelse (MVU) og 8 pct. havde en kort videregående uddannelse (KVU). For uegnede var de tilsvarende tal henholdsvis 18 pct., 28 pct. og 7 pct.⁴

⁴ Der var ligeledes en højere andel af egnede end uegnede, hvis forældre var i beskæftigelse og havde et højere indkomstniveau.

Samme mønster ses, hvis der tages udgangspunkt i værnepligtige mænd, som blev sessionsbehandlet i 2013, men andelen er generelt lavere for de højere uddannelsesniveauer for begge grupper. Det afspejler også den generelle samfundsudvikling med stigende uddannelsesniveauer i den danske befolkning.

Figur 3. Forældres uddannelsesniveau for værnepligtige. 2023

Anm.: Figuren omfatter samtlige værnepligtige mænd, som er blevet sessionsbehandlet for første gang i 2023, uanset om behandlingen skete på- eller inden Forsvarets Dag. Forældrene højest fuldførte uddannelse er den højest fuldførte uddannelse blandt forældrene uagtet den anden forældres uddannelse. Ungdomsuddannelser omfatter gymnasiale- og erhvervsfaglige uddannelser.

Kilde: Personelkommandoens sessions- og værnepligtssystem og [Højest fuldført uddannelse](#).

Boks 3. Datagrundlag

Personer, som er blevet sessionsbehandlet, karakteriseres med udgangspunkt i Personelkommandoens sessions- og værnepligtssystem, som blandt andet indeholder oplysninger om sessionsdato, intelligencetestscore, BMI og egnethedsvurdering.

Oplysningerne kobles med information om personernes fødselsdato, køn og oprindelse fra [Befolkningsstatistikregistret](#). Der indgår kun personer, der er bosat i Danmark ultimo året.

Herefter tilføjes en række registeroplysninger. Oplysninger om forældrenes uddannelsesniveau stammer fra registeret [Højest fuldførte uddannelse](#), mens oplysninger om værnepligtiges karaktergennemsnit i grundskole stammer fra [Grundskolekarakterregistret](#). Oplysninger om, hvorvidt værnepligtige har været anbragt i løbet af deres barndom eller er blevet dømt for kriminalitet i ungdomsårene stammer fra de to statistikregistre [Anbringelser af børn og unge](#) og [Dømte personer](#) og endelige stammer oplysninger om fysisk og psykisk helbred fra [Lægemedeldatabasen](#) og registeret over [Lægebesøg](#).

Anbringelser og domme

Andelen med anbringelser i løbet af barndommen er lavere blandt værnepligtige mænd, som blev erklæret egnede. I 2023 havde 1 pct. af egnede til værnepligtstjeneste været anbragt uden for hjemmet inden de blev 18 år. For uegnede drejede sig om 5 pct. i 2023. I 2013 var mønstret det samme, så personer, som havde været anbragt uden for hjemmet som barn, var overrepræsenteret blandt uegnede i forhold til blandt egnede.

Straf for kriminalitet er mere udbredt blandt mænd, som var uegnede til værnepligtstjeneste. Blandt uegnede i 2023 havde 12 pct. en straf for kriminalitet i ungdomsårene. Blandt egnede samme år gjaldt det for 7 pct. En straf for kriminalitet er en frihedsstraf eller en bøde på mindst 1.000 kr., dog på mindst 2.500 kr. for færdselsovertrædelser.⁵ Domme kan være længe undervejs, og der kan derfor være personer, hvor kriminalitet begået i ungdomsårene først afgøres på et senere tidspunkt. Samtidig skal det bemærkes, at personer, der erklæres egnede godt efterfølgende kan

⁵ Ungdomskriminalitet er kriminalitet begået af 15-17-årige. Se desuden [Statistikdokumentationen for Domme](#) for yderligere om data.

udelukkes fra værnepligtstjeneste pga. straf for kriminalitet.

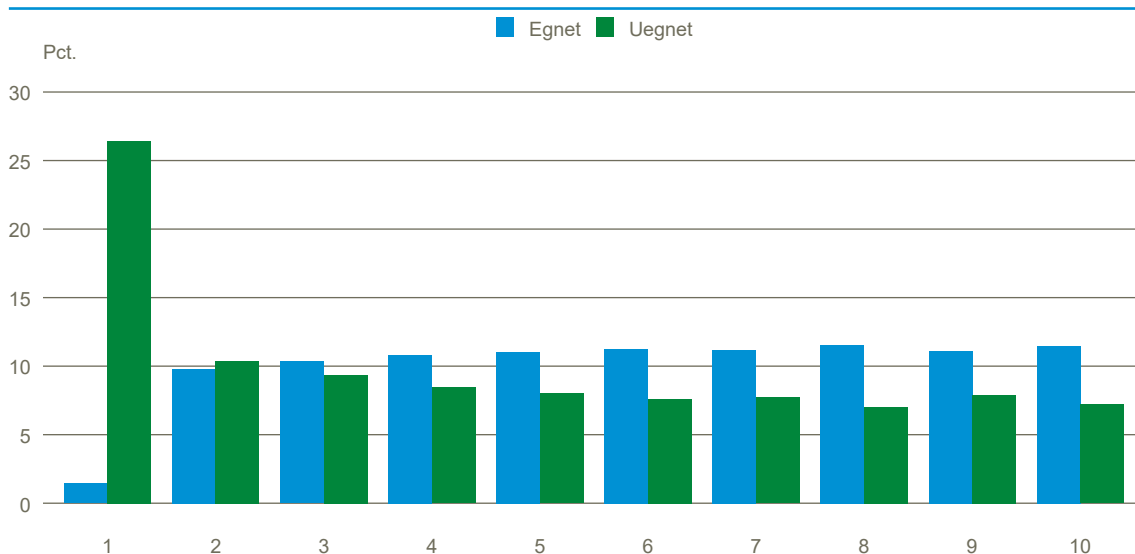
Indtil nu har analysen set på karakteristika hos egnede og uegnede til værnepligtstjeneste på baggrund af Danmarks Statistiks registre. I det følgende er fokus i højere grad på karakteristika, som har mere direkte betydning for egnethedsbedømmelsen. Oplysningerne kommer både fra Danmarks Statistik og fra Forsvaret.

Resultater fra intelligensprøven

På Forsvarets Dag afholdes en intelligensprøve (Børge Prien Prøven), som en del af vurderingen af egnethed til værnepligtstjeneste. Resultater fra intelligensprøven er ikke tilgængelige for den gruppe, der udelukkende er vurderet uegnet på baggrund af det helbredsspørgeskema, som de havde modtaget og udfyldt forud for Forsvarets Dag, jf. boks 1. Der er dog ikke forskelle med hensyn til de to grupper af uegnede, når man sammenligner forældrenes uddannelsesniveau eller værnepligtiges karaktergennemsnit i grundskolen.⁶

Figur 4 viser fordelingen af intelligens-testscorer blandt værnepligtige, som blev sessionsbehandlet i forbindelse med fremmøde på Forsvarets Dag i 2023. Alle værnepligtige, der har gennemført intelligensprøven på Forsvarets Dag, er blevet opdelt i ti lige store grupper (deciler) på baggrund af deres intelligens-testscorer. Herefter er henholdsvis egnede og uegnede fordelt ud på de ti grupper. Kun 1 pct. af egnede var i gruppen med de laveste intelligens-testscorer, mens det blandt uegnede drejede sig om 26 pct. Dette er ikke overraskende, eftersom en intelligens-testscore over et givent niveau er et kriterium for at blive erklæret egnet. Resten af både egnede og uegnede fordelte sig nogenlunde jævnt blandt de resterende ni grupper med højere intelligens-testscorer.⁷

Figur 4. Intelligenstestscore blandt værnepligtige til Forsvarets Dag, 2023

Anm.: Figuren omfatter værnepligtige mænd, som er blevet sessionsbehandlet for første gang i forbindelse med Forsvarets Dag i 2023. Værnepligtige, som er erklæret uegnet inden Forsvarets Dag, er derfor ikke med i denne opgørelse. Mændene er opdelt i ti lige store grupper på baggrund af deres intelligens-testscorer og efterfølgende fordelt efter egnethedsvurdering.

Kilde: Personelkommandoens sessions- og værnepligtssystem.

Der var ikke nævneværdige forskelle blandt gruppen af egnede og uegnede i henholdsvis 2013 og 2023. Både i 2013 og 2023 havde egnede en gennemsnitlig intelligens-testscore på 42, mens uegnedes gennemsnitlige intelligens-testscore var 37 i begge år.

⁶ Uddannelse kan betyde, at fremmødet til Forsvarets Dag udskydes. Der var dog ikke nævneværdig forskel på andelen af egnede og uegnede, som blev sessionsbehandlet i 2023, som var i gang med en uddannelse ultimo september 2023 (henholdsvis 63 pct. og 66 pct.).

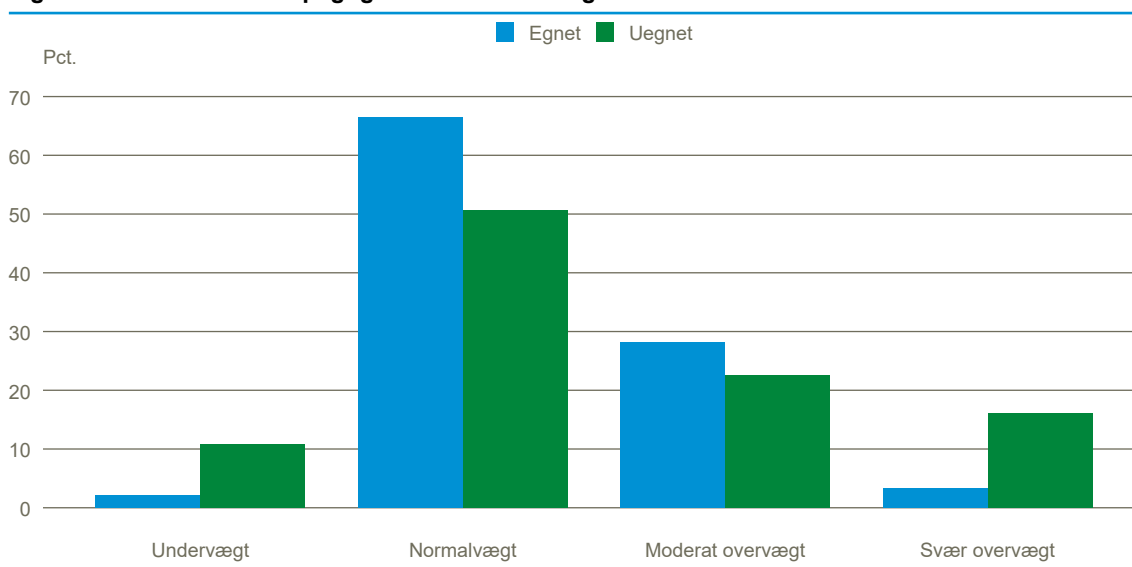
⁷ Der er ligeledes en forskel på karaktergennemsnit mellem værnepligtige mænd som blev erklæret henholdsvis egnede og uegnede til værnepligtstjeneste. Der var fx en højere andel med et karaktergennemsnit på 10 eller over blandt egnede (17 pct.) end blandt uegnede (12 pct.), når der afgrænses blandt til værnepligtige mænd, der blev sessionsbehandlet i 2023, og som har aflagt folkeskolens bundne prøver på 9. klassetrin. Privatister, prøvefritagede og personer i specialklasser er ekskluderet.

Værnepligtiges BMI

BMI⁸ indgår som et af kriterierne ved egnethedsvurderingen. Derfor ses der en forskel i BMI for mænd, som blev vurderet henholdsvis egnede og uegnede i forbindelse med deres sessionsbehandling på Forsvarets Dag i 2023. Egnede havde oftere et BMI svarende til normalvægt eller moderat overvægt end uegnede, jf. figur 5. Blandt egnede havde 66 pct. et BMI svarende til normalvægt, mens 28 pct. havde et BMI svarende til moderat overvægt. Blandt uegnede drejede det sig om henholdsvis 51 pct. og 23 pct. Andelen med et BMI svarende til henholdsvis undervægt og svær overvægt var i modsætning hertil højere blandt uegnede.

Andelen af undervægtige og svært overvægtige blandt alle uegnede er formentlig endnu højere. Det skyldes, at værnepligtige, som i helbredsskemaet forud for Forsvarets Dag angiver, at de har en højde og vægt, der svarer et BMI under 18 eller over 32, vurderes uegnede alene på baggrund heraf. Derfor skal de ikke fysisk møde frem på Forsvarets Dag, og derfor er de ikke med i denne opgørelse. 54 pct. af uegnede i 2023 blev vurderet forud for Forsvarets Dag.

Figur 5. BMI blandt værnepligtige til Forsvarets Dag. 2023

Anm.: Figuren omfatter værnepligtige mænd, som er blevet sessionsbehandlet for første gang i forbindelse med Forsvarets Dag i 2023. Værnepligtige, som er erklæret uegnet inden Forsvarets Dag, er derfor ikke med i denne opgørelse. Værnepligtige, der har angivet, at de har et BMI < 18 eller et BMI > 32 i helbredsskemaet forud for Forsvarets Dag, undtages for fysisk fremmøde og indgår således ikke her. *Undervægt* betegner et BMI < 18,5, *Normalvægt* betegner et BMI på 18,5-25, *Moderat overvægt* betegner et BMI på 25-30, og *Svær overvægt* betegner et BMI ≥ 30.

Kilde: Personelkommandoens sessions- og værnepligtssystem.

Der var ikke forskel med hensyn til BMI ved session, når man sammenligner BMI blandt hhv. egnede og uegnede i 2023 med den samme gruppe i 2013. Det betyder dog ikke, at BMI ikke generelt er steget for gruppen af værnepligtige. En del værnepligtige indgår som nævnt ikke i sammenligningen, da de blev erklæret uegnet inden Forsvarets Dag. For 2013 drejer det sig om 50 pct. af uegnede, mens det for 2023 drejer sig om 54 pct. Et generelt stigende BMI i den danske befolkning (se fx [Den Nationale Sundhedsprofil](#)) kan være medvirkende til, at flere er erklæret uegnet udelukkende ud fra helbredsspørgeskemaet.

Forbrug af psykofarmaka

Der er store forskelle på andelen, der bruger psykofarmaka i gruppen af henholdsvis egnede og uegnede til værnepligtstjeneste. Psykofarmaka er en samlet betegnelse for lægemidler, som anvendes i behandlingen af psykiske lidelser, og de omfatter blandt andet antidepressive, antipsykotiske og centralstimulerende lægemidler samt beroligende midler og sovemidler.

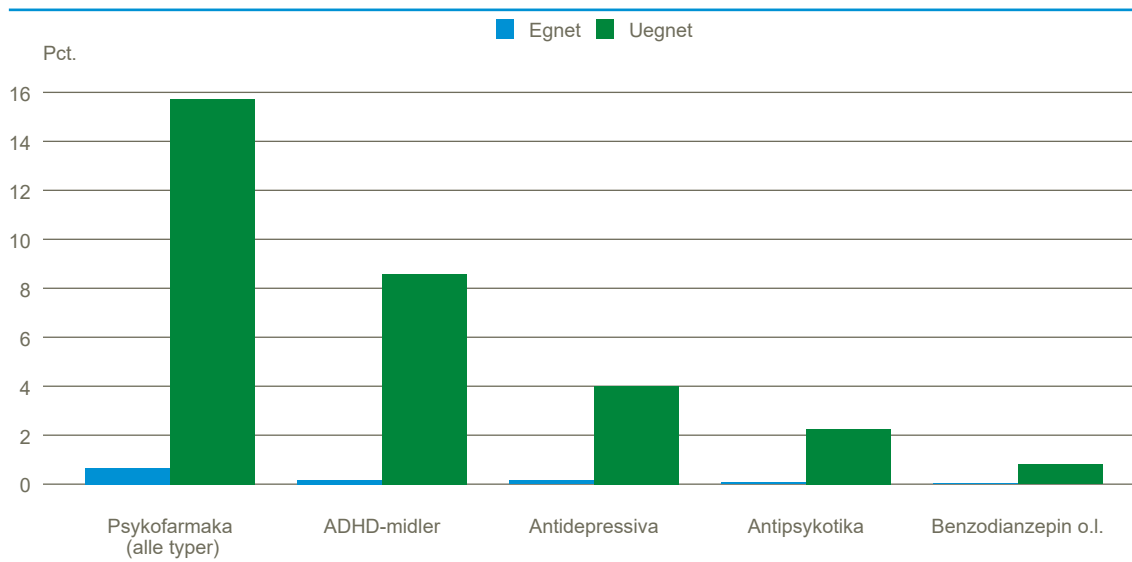
Figur 6 viser andelen, der havde indløst mindst én recept på psykofarmaka i løbet af 2023. Ud over den samlede andel viser figuren også andelen særsomt for lægemidler til ADHD-behandling,

⁸ BMI (Body Mass Index) udregnes som vægt (i kg) delt med højde*højde (i meter). Personer med et BMI på 18,5-25 betegnes som normalvægtige.

antidepressiva, antipsykotika samt benzodiazepiner og benzodiazepinlignende midler, der anvendes til behandling af angst, urotilstande og søvnbesvær.

Blandt egnede til værnepligtstjeneste havde 1 pct. indløst mindst én recept på psykofarmaka i 2023, mens andelen for uegnede var på 16 pct. Der er især store forskelle i forhold til ADHD-medicin, hvor andelen var henholdsvis 0,2 pct. for egnede og 9 pct. for uegnede.⁹

Figur 6. Andelen af værnepligtige med mindst én indløst recept for forskellige typer af psykofarmaka. 2023

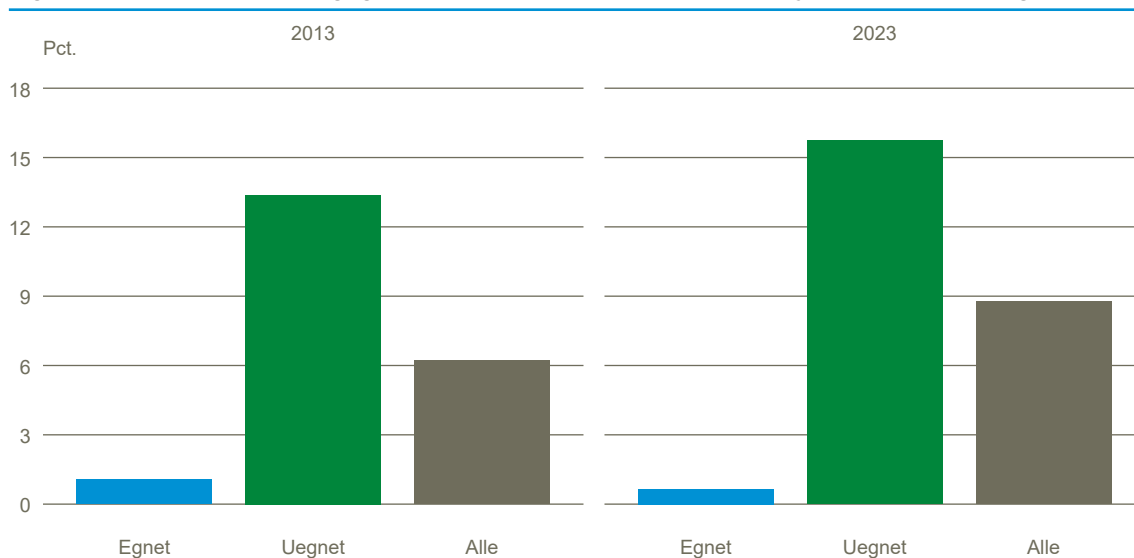
Anm.: Figuren omfatter samtlige værnepligtige mænd, som er blevet sessionsbehandlet for første gang i 2023. Kategorien *Psykofarmaka (alle typer)* omfatter lægemidlerne i de fire øvrige kategorier, en mindre restgruppe af centralstimulerende lægemidler samt beroligende midler og sovemidler. Se Sundhedsdatastyrelsens lægemiddelgruppering på medstat.dk.

Kilde: Personelkommandoens sessions- og værnepligtssystem og [Lægemiddeldatabasen](https://lægemiddeldatabasen.dk).

De lave andele blandt egnede til værnepligtstjeneste, skal ses i sammenhæng med, at en række psykiske lidelser i udgangspunktet gjorde værnepligtige uegnet til tjeneste. I forbindelse med justeringen af egnedetskriterierne i 2025 er der åbnet for, at personer med fx visse former for ADHD kan vurderes egnede til værnepligtstjeneste, jf. boks 1.

Der er forskel på andelen af indløste recepter på psykofarmaka fra 2013 til 2023. Figur 7 viser andelen for de to grupper (egnede og uegnede) samt for hele gruppen af værnepligtige i 2013 og 2023. I 2013 havde 13 pct. af uegnede indløst en recept på psykofarmaka, mens andelen for uegnede i 2023 var 16 pct. Blandt egnede var andelen i begge år omkring 1 pct. Derfor ses der også en generel stigning i brugen af psykofarmaka blandt den samlede gruppe af værnepligtige. Det kan være medvirkende til faldet i andelen og antallet af egnede til værnepligtstjeneste fra 2013 til 2023.

⁹ Helbredsforskelle mellem gruppen af egnede og uegnede til værnepligt kommer også til udtryk, når der ses på andelen med samtaleterapi og psykiatrisk kontakt i praksissektoren. Blandt uegnede til værnepligt var andelen med samtaleterapi og psykiatrisk kontakt i praksissektoren på 7 pct. i både 2013 og 2023, mens andelen for egnede var 1 pct. i begge år.

Figur 7. Andelen af værnepligtige med mindst én indløst recept på psykofarmaka. 2013 og 2023

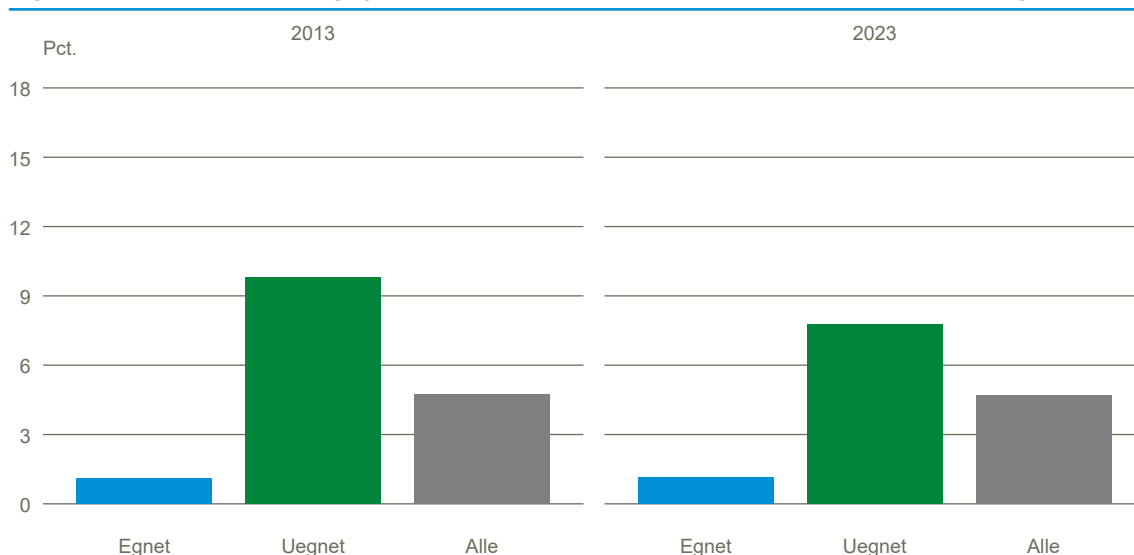
Anm.: Figuren omfatter samtlige værnepligtige mænd, som er blevet sessionsbehandlet for første gang i 2013 og 2023. Se Sundhedsdatastyrelsens lægemiddelgruppering på medstat.dk.

Kilde: Personelkommandoens sessions- og værnepligtssystem og [Lægemiddeldatabasen](#).

Medicin mod luftvejssygdomme og diabetes

Der er forskel på medicinforbruget til luftvejssygdommene astma og KOL blandt værnepligtige, der er erklæret henholdsvis egnede og uegnede til værnepligtstjeneste. Figur 8 viser andelen med mindst én indløst recept på astma- og KOL-medicin¹⁰ i hhv. 2013 og 2023 blandt egnede og uegnede i 2013 og 2023.

I både 2013 og 2023 havde 1 pct. af egnede indløst recept på medicin mod luftvejssygdomme. For uegnede var andelen i 2013 på 10 pct. og i 2023 på 8 pct. For den samlede gruppe af værnepligtige var andelen med indløst recepter på astma- og KOL-medicin i begge år på 5 pct.

Figur 8. Andelen af værnepligtige med mindst én indløst recept på astmamedicin. 2013 og 2023

Anm.: Figuren omfatter samtlige værnepligtige mænd, som er blevet sessionsbehandlet for første gang i 2013 og 2023. Kategorien *Astma-medicin* omfatter alle lægemidlerne med ATC-koden R03. Se Sundhedsdatastyrelsens lægemiddelgruppering på medstat.dk.

Kilde: Personelkommandoens sessions- og værnepligtssystem og [Lægemiddeldatabasen](#).

Danmarks Statistik har også undersøgt andelen med indløste recepter (i hhv. 2013 og 2023) på

¹⁰ Opgørelsen i analysen omfatter alle typer af lægemidler anvendt til astmatisk bronkitis, astma eller KOL med ATC-koden R03. Se [Sundhedsdatastyrelsens opgørelse](#) og [dokumentation til lægemiddeldatabasen](#) for yderligere om afgrænsningen.

diabetesmedicin for egnede og uegnede til værnepligtstjeneste i 2013 og 2023.¹¹ Diabetes har tidligere været automatisk udelukkelsesgrund, og andelen med mindst én indløst recept på diabetesmedicin var derfor også 0 pct. blandt egnede i 2013 og 2023. I forbindelse med justeringen af helbreds krav i 2025 afhænger udfaldet af sessionsvurderingen for personer med diabetes nu af en individuel helbreds vurdering af sygdommens omfang og kontrol. Andelen af uegnede med mindst én indløst recept på diabetesmedicin var dog inden ændringen begrænset (en andel på 1 pct.). For den samlede gruppe af værnepligtige steg andelen marginalt (fra 0,5 pct. i 2013 til 0,7 pct. i 2023).

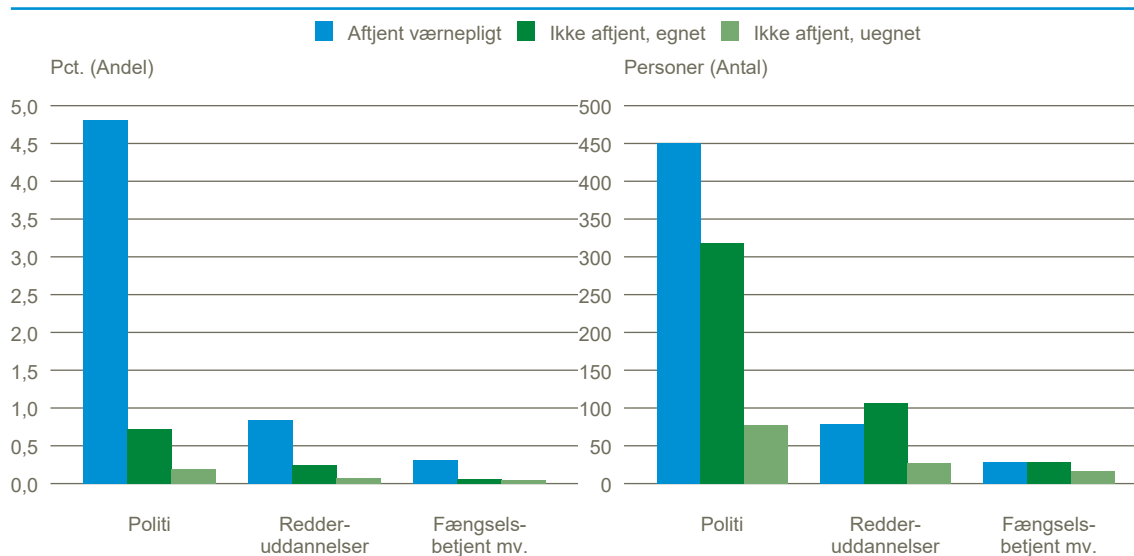
Værnepligtstjeneste og efterfølgende uddannelse

Langt fra alle egnede til værnepligt aftjener værnepligten. I årene 2013-2023 påbegyndte 3.400-4.100 mænd værnepligt om året. I det følgende ser vi på, hvor stor en andel af de værnepligtige, der efterfølgende tog en uddannelse som politibetjent, en uddannelse til fængselsbetjent mv. eller en af redderuddannelserne (primært Ambulancebehandler og Ambulanceassistent). Ligesom i resten af analysen ser vi alene på mænd. Afgrænsningerne i dette afsnit er beskrevet i Boks 4.

Figur 9 viser, hvor stor en andel af de 18-19-årige mænd, der var til session i 2012-2014, der 10 år efter havde gennemført en uddannelse til politibetjent, en af redderuddannelserne eller en uddannelse til fængselsbetjent mv. Opgørelsen er opdelt i hhv. mænd, som aftjente værnepligt, egnede, som ikke aftjente værnepligt og uegnede, som ikke aftjente værnepligt. Figuren viser, at alle tre grupper af uddannelser er mere udbredte blandt mænd, som har aftjent deres værnepligt.

Blandt de 9.400, der var til session i 2012-2014 og efterfølgende aftjente værnepligten, havde 4,8 pct. gennemført en politiuddannelse, 0,8 pct. havde gennemført en redderuddannelse og 0,3 pct. var uddannet inden for fængselsvæsenet. Blandt egnede, som ikke havde aftjent værnepligt (44.100 mænd), havde 0,7 pct. gennemført en politiuddannelse, 0,2 pct. gennemført en redderuddannelse og 0,1 pct. var blevet fængselsbetjent mv. Andelen var mindre for uegnede til værnepligt.

Figur 9. Andel og antal 18-19-årige mænd sessionsbehandlet i 2012-2014 fordelt på udvalgte uddannelser 10 år efter session

Anm.: Figuren omfatter værnepligtige mænd, som ved for første sessionsbehandling i 2012-2014 var 18-19 år. Politi inkluderer uddannelser til polititjenestemand og politikadet. Redderuddannelser er primært ambulancebehandlere og ambulanceassistenter.

Kilde: Personelkommandoens sessions- og værnepligtssystem, [Beskæftigelse for lønmodtager](#) samt [Elevregisteret](#) og [Kvalifikationsregisteret](#).

Højre graf i Figur 9 viser, hvor mange der tog en uddannelse inden for de tre grupper af uddannelser, som er med i figuren. Figuren er opdelt efter, hvorvidt de aftjente værnepligt eller ej. Figuren viser, at der både blandt politibetjente, fængselsbetjente og blandt personer med redderuddannelser var en stor del, som ikke aftjente værnepligten. Inden for politiet havde 400 af de i alt 850, der

¹¹ Diabetesmedicin afgrænses til medicin med ATC-koden A10, dog med undtagelse af produktnavnet *Saxenda* med ATC-koden *A10BJ02* samt produktnavnet *Wegovy Flextouch* med ATC-koden *A10BJ06*, da disse produkter er godkendt til og hovedsageligt udskrives til vægttab.

blev uddannet som politibetjent inden for 10 år efter, de var til session, ikke aftjent værnepligt. Det svarer til 47 pct. af de politiuddannede i denne opgørelse.

Boks 4. Data og afgrænsning vedrørende uddannelser og værnepligtstjeneste

I analysens afsnit *Værnepligtstjeneste og efterfølgende uddannelse*, ser vi på værnepligtige, som blev sessionsbehandlet i 2012-2014, og deres gennemførte uddannelser indtil ultimo september ti år senere. Afsnittet ser alene på værnepligtige, som var 18-19 år, da de var til session. Det gør, at personerne er nogenlunde det samme uddannelsesmæssige sted i livet. Afsnittet har fokus på politi-, redderuddannelser samt uddannelser inden for fængselsvæsenet.

De sessionsbehandlede inddeles i tre grupper:

- Aftjente værnepligt.
- Egnede til værnepligt (aftjente ikke).
- Uegnede til værnepligt (aftjente ikke).

Oplysningerne om egnethed til værnepligt stammer fra Forsvaret (Personelkommandoen) og dækker den første gang, de værnepligtige blev sessionsbehandlet. Det betyder, at nogle af dem, som blev erklæret uegnet i denne opgørelse, alligevel aftjente værnepligt, da de kan være blevet erklæret egnede ved senere sessionsbehandling. Disse personer indgår i denne del af analysen i gruppen, som har aftjent værnepligt.

Oplysningerne om aftjent værnepligt er hentet i [Beskæftigelse for lønmodtagere](#). Mænd i værnepligtstjeneste er personer, der har været lønmodtagere som værnepligtige i perioden 2012-2024. Denne afgrænsning betyder, at værnepligtige, som har afbrudt deres værnepligtstjeneste, er inkluderet i denne gruppe.

Oplysningerne om uddannelse stammer for [Elevregisteret](#) og [Kvalifikationsregisteret](#). De værnepligtiges gennemførte uddannelser er hentet ultimo september ti år efter det kalenderår, de var til session. Politiuddannelser er afgrænset til de korte videregående uddannelser til *Politikadet* og *Polititjenestemand* samt *Politivirksomhed, master* (LVU). Langt de fleste i denne gruppe er uddannet som polititjenestemænd (90 pct.). Fængselsbetjent mv. er afgrænset til alle korte videregående uddannelser inden for fængselsvæsenet, hvilket omfatter de fire uddannelser *Transportbetjent*, *Enhedsfunktionær*, *fængselsvæsenet*, *Værkmester*, *fængselsvæsenet* samt *Fængselsbetjent*. Personerne med redderuddannelser er enten uddannet til *Ambulancebehandler*, *Ambulanceassistent*, *Redder* eller *Autohjælp, redderuddannelsen*. Ambulancebehandlere kan være paramedicinere.

Om analysen

Hvem vurderes egnede til værnepligtstjeneste?

Udgivet: 2. oktober 2025 af Danmarks Statistik

Nr. 2025:09

ISSN: 2446-0354

© Danmarks Statistik 2025

Magnus Nørtoft

Telefon: 42 46 19 45

Mail: mnt@dst.dk